

ÖTVEN ÉV

Jaj, úgy élvezem én a strandot!

Elek Lenke

Mit élveztünk rajta, így utólag nem tudom. De kiszabadultunk a társbérletből, kicsit később a Két emelet boldogságos panelből, a megszokott komótos, húsleveses vasárnapi ebédekből és rokonlátogatásos üzemmenetből. (A szabad szombat még váratott magára.)

fotók: Fortepan

Ottan annyira szép és jó

Lehetett futkározni, pancsolni, egész nap vízben lubickolni, labdázni. Ki törődött akkor a napsugarak káros hatásával, a bőrrákkal és efféle ártalmakkal! Bergamottal kentünk magunkat és foltos-bar-

násvörösek lettünk tőle, ami őszre hamar lekopott. Az orrán mindenkinek falevél – ez védett a leégéstől. Idősebb férfiak fején pedig négy sarkán összekötött vizes pamutvászon zsebkendő óvta a tűző naptól. A nők kétrészes fürdőruhában tipegtek,

akár jól állt nekik, akár kevésbé. Nem, ez még nem bikini volt, hanem masszívan szabott, stabil melltartós, nadrágos kétrészes. A menőbb lányoknak mindehhez magas sarkú fapapucs, színes, nagy műanyag strandtáska, napszemüveg és

vállpántos frottír mini strandruha dukált. A fiatal fiúk kék-fehér, elől csíkos fecskében, amelyet oly viccesen idézett fel a Táncdalfesztivál című színdarab. Mindenki milyen alacsony és duci – csodálkozom rá egy régi fotóra. Anorexia nyomaiban sem létezik. 190 centis fiúk és 180 centis lányok sem magasodnak ki a tömegből, a vitamintabletták, táplálék-kiegészítők, műtejes-műgyümölcsös joghurtok és az egzotikus zöldségek-gyümölcsök özöne hiányzik a gyerekkori menüből.

És még Bambi is kapható

A fagylaltok még nem láttak adalékanyagokat, színezékeket, aromákat, géleket, pasztákat, tartósítókat – ezeket később találták fel. Az ízvászték szűk, főleg vanília, csoki, citrom meg puncs, de senki nem reklamált. Egy gombóc ötven fillér. Itálnak csapolt sör, fröccs és szódavíz, jó bubis. Bőszen utasüdítőztünk meg jaffáztunk, a „kátrányos” Bambi már nem volt nagy szám, de még akadt igazi málnaszörp, nem multi és mű, hanem valódi és házi. Rántott hús vagy fasírt kovi ubival, utóbbi a gan-

gon vagy az erkélyen érett meg, de figyelni kellett, hogy még ropogósan behozzuk a melegről. Mindez két nagy karéj fehér kenyér között – ki gondolta volna akkor, hogy a fehér kenyér árt, mert gyorsan emeli a glikémiás indexet? A napi ételmennyiség hűtőtáskában lapult, amelynek a tetejére hajtogattuk a kockás pokrócot, hogy az is tartsa a hűvöset. A táska oldalzsebében kártya – ki ultizott, ki römizett, ki kanasztázott. Lángos csak úgy simán, a tejfölös-fokhagymás-sajtos kombóknak se híre se hamva. A virslibe szója, ipari szalonna és rózsaszín festék helyett többnyire húst darálnak bele. A debreceni, jó paprikás-zsíros, roppanós, fröccsen, ha beleharapunk – mellé kötelező a hús kőbányai. Csúsádzák – sőt, csúsádzapark! – valamint szaunák, jacuzzik nélkül is visongott, sikongatott mindenki, ha jött a hullám, de ha sípolt az úszómester, mindenki lecsendesült.

A Duna-parti csónakházak már nem voltak annyira népszerűek, mint az ötvenes években, de a strand még az igazi volt, kellemes, megfizethető, árnyas, otthonos. Akadtak kisebb helyek, mint az

albertfalvai meg a csillaghegyi, ahová főleg a helybeliek jártak, itt szinte mindenki ismert mindenkit. A Pala számított a legmenőbbnek, itt volt érdemes bemutatni az új napszemüveget, és egy nap többször is megsétáltatni a böhmönmagy táskarádiót. Amelyből nemcsak a Beatles legújabb nagylemeze szólt, hanem focimeccseket közvetített Szepesi, magyar gólokkal...

Annyi vicceset látok, hallok

Hangosbemondó nélkül strand nem létezett. A gyerekek mintha állandóan elvesztek volna – talán még nem vigyáztak rájuk a papák-mamák annyira, mint ma. Igaz, gyerekrablásról se hallott senki, és a megszeppent bögőmasinák estefelé azért megkerültek.

A strand mindig megmaradt városi szórakozásnak, sőt, nagyvárosinak. Először a tehetősebb polgárok és a művészkörök kezdtek strandra járni, még a harmincas években, amikor nagy merészség volt egyáltalán fürdőruhában mutatkozni, később pedig az irodisták, a kereskedők láttak ebben fantáziát. Az arisztokrácia többnyire lenézte ezt a fajta időtöltést.

Az ötvenes években vidékről tízezzrel érkező parasztok, a városi munkásnak álló emberek nem jártak strandra, kevésbé értették, mi van ezen élveznivaló. A saját falujuk közelében lévő tóban, patakban, folyóban, de a Balatonban sem mártóztak meg soha. Mi ennek a fűvön fekvésnek, napozásnak a haszna, értelme? – kérdegették a fiataloktól. Hiszen egész életükben a tűző napon kapáltak, kalapban, kendőben, védve magukat a forróságtól. No meg, nem is illett még ingujjra vagy ingvállra se vetközni idegen előtt. Fel kellett, hogy nőjön egy új, városban született generáció, amely már ráérzett a strandolás ízére. Szerelmek is szövéődtek itt persze, mai fogalmainkhoz képest szolidak és romantikusak. A medencében való fröcsköléssel kezdődött, még tinédzser korban. Később lehetett kérni slágert a szívünk választottjának, ami aztán a megafonból harsogott. Ez már komolyabb kapcsolatot feltételezett, mint ahogy az is, ha valakit meghívtak egy fagylaltra, és el is fogadta. Estefelé mindenki összehapolt, elköszönt, és a következő vasárnap kezdődött minden előlről.

Ősszel a strandok bezártak, csak a száraz falevelek zörögtek a kapun túl. A Pala előtt elhúzott a 26-os, mert nem szállt le ott senki. A felfújható, színes labdát meg felraktuk a szekrény tetejére egy dobozba, és vártuk a május végét. ●

